

2^η ΗΜΕΡΑ

**Η προστασία των παιδιών
επιζώντων σεξουαλικής
βίας**

ΜΕΡΟΣ 1:

**Αναγνώριση & αποκάλυψη της
ΠΣΚ**

Αναγνώριση & αποκάλυψη

- **Αποκάλυψη:** οι άνθρωποι μαθαίνουν ότι έχει συμβεί σεξουαλική κακοποίηση
- **Άμεση αποκάλυψη:** όταν το παιδί επιζών ή η οικογένειά του/της άμεσα λένε σε κάποιον σχετικά με την κακοποίηση
- **Έμμεση αποκάλυψη:** όταν κάποιος/α είναι μάρτυρας σεξουαλικής κακοποίησης ή η επιζήσασα μένει έγκυος/ κολλάει κάποια ασθένεια

Μη ηθελημένη & ηθελημένη αποκάλυψη & επίδραση ως προς τις υπηρεσίες

Άμεσες & έμμεσες αποκαλύψεις μπορεί να συμβούν με ή χωρίς τη συγκατάθεση του παιδιού

- Το παιδί μπορεί να πει στον γονέα/ φροντιστή ότι έχει κακοποιηθεί σεξουαλικά & ο γονέας/φροντιστής μπορεί μετά να ενημερώσει τον πάροχο υπηρεσιών, χωρίς το παιδί να θέλει να γίνει αυτό. Αυτό είναι “μη ηθελημένη αποκάλυψη”
- Τα παιδιά μπορεί να μοιραστούν ηθελημένα πληροφορίες σχετικές με σεξουαλική κακοποίηση σε ενήλικες που εμπιστεύονται ή σε παρόχους υπηρεσιών, δηλ. “ηθελημένη αποκάλυψη”

Η αποκάλυψη σεξουαλικής
κακοποίησης είναι πολύ
δύσκολη για τα παιδιά.

Η αποκάλυψη είναι μια
διαδικασία. Η όλη ιστορία
μπορεί να μην ειπωθεί κατά
την 1^η, τη 2^η ή ούτε την 3^η
συνάντηση.

Συχνοί λόγοι γιατί τα παιδιά δεν αποκαλύπτουν την ΠΣΚ

- **Φόβος/ ντροπή:**
 - Δεν θα τους πιστέψουν & δεν θα τους βοηθήσουν
 - Φόβος του δράστη
 - Για εκδίκηση στην οικογένεια
 - Περαιτέρω βλάβης, ντροπής και διακρίσεων
- **Πιστεύουν ότι είναι λάθος τους, θα τους κατηγορήσουν**
- **Προστατεύουν την οικογένεια ή έναν μη κακοποιητικό γονέα**
- **Πολιτισμικοί κανόνες**

Γιατί τα παιδιά δεν το λένε

- Δεν έχουν τις δεξιότητες να επικοινωνήσουν το θέμα
- Δεν ξέρουν ότι είναι λάθος:
 - Πολύ μικρά για να γνωρίζουν
 - Δεν έχουν τις λέξεις για να το επικοινωνήσουν
 - Εμπιστεύονται το άτομο και δεν μπορούν να πιστέψουν ότι θα τους έκανε κακό
 - Δεν έχουν ακούσει ποτέ να συζητιέται κάτι τέτοιο στην κοινότητα
 - Νομίζουν ότι είναι φυσιολογικό

Συνήθεις λόγοι για τους οποίους τα παιδιά δεν αποκαλύπτουν την κακοποίηση

- ❑ Η ηλικία, το φύλο, η σχέση με τον δράστη, οι δυναμικές της οικογένειας, η διαθεσιμότητα υποστήριξης (ειδικά από γονείς) και πολιτισμικοί παράγοντες παίζουν ρόλο την αποκάλυψη της κακοποίησης (Alaggia, 2001; Fontes, 1993; Gartner, 1999; Kogan, 2004; Roesler & Wind, 1994; Mian, Marton, & LeBaron, 1996; Vir Tyagi, 2001).
- ❑ Σε μικρές ηλικίες, τα παιδιά μπορεί να προσπαθήσουν με έμμεσους, μη λεκτικούς τρόπους να αποκαλύψουν σε κάποιον ενήλικα
- ❑ Πολλές φορές, όμως, η αποκάλυψη θα συμβεί στην ενήλικη ζωή και μετά από ένα ξαφνικό ξέσπασμα

Συνήθεις λόγοι για τους οποίους τα παιδιά δεν αποκαλύπτουν την κακοποίηση (συνέχεια)

- ❖ Ο Kogan (2004) υποστήριξε ότι η πιθανότητα ηθελημένης αποκάλυψης αυξάνει με την ηλικία και ότι τα κορίτσια επιζήσασες ΣΒ ανάμεσα στα 7 και 13 τους χρόνια είναι πιο πιθανό να το αναφέρουν σε κάποιον ενήλικα, ενώ τα μεγαλύτερα έφηβα κορίτσια (14 έως 17) πιο πιθανό να το αναφέρουν σε κάποια συνομήλική τους.

Συνήθεις λόγοι για τους οποίους τα παιδιά δεν αποκαλύπτουν την κακοποίηση (συνέχεια)

«Με είχαν απομακρύνει από την οικογένειά μου επειδή η αδελφή μου κακοποιήθηκε σεξουαλικά από τον πατέρα μας. Παρόλο που είχε κακοποιήσει κι εμένα σεξουαλικά, κατά τη διάρκεια της έρευνας δεν το παραδέχτηκα ποτέ. Δεν παραδέχτηκα τίποτα μέχρι την ηλικία των 12 ετών [3 χρόνια αργότερα]. Έπειτα, άρχισα να λέω τα πάντα στον σύμβουλό μου»

Συνήθεις λόγοι για τους οποίους τα παιδιά δεν αποκαλύπτουν την κακοποίηση (συνέχεια)

«Οι νέοι μου φίλοι ήταν απλώς τύποι που μια μέρα μιλούσαν για τα γεγονότα της ζωής και είμαι όλος αυτιά. Έτσι, σε αυτή τη συζήτηση μου είπαν τι ήταν φυσιολογικό και τι δεν ήταν και καταστράφηκα, εκείνη τη στιγμή ένιωσα συντετριμμένος. Έτρεξα, έτρεξα κυριολεκτικά από τη συζήτηση, έφυγα και δεν μπορούσα να πω στα παιδιά τον λόγο για τον οποίο έτρεξα κι έφυγα»

Άνδρας ερωτώμενος, ο οποίος δεν αποκάλυψε την κακοποίηση παρά μόνο μέχρι την ηλικία των 33 ετών, μετά από μια ζωή σοβαρών καταχρήσεων ουσιών, εμπλοκή με το νόμο και κατάρρευσης όποιων στενών σχέσεων

Συνέπειες της κακοποίησης στα παιδιά

- Χαμηλή αυτοεκτίμηση και έλλειψη αυτοπεποίθησης
- Δυσκολίες στις κοινωνικές συναναστροφές
- Ανικανότητα να δημιουργήσει δεσμούς με άλλα άτομα
- Φοβίες
- Αγχώδεις διαταραχές/κρίσεις πανικού
- Διατροφικές διαταραχές
- Αυτοτραυματισμός
- Κατάθλιψη

Η επίδραση της ΠΣΚ στους γονείς/ φροντιστές

- Οι γονείς/ φροντιστές μπορεί να νιώθουν: θυμό, καχυποψία, σοκ, ανησυχία, βαθιά θλίψη και φόβο
- Μπορεί να μη γνωρίζουν πως να ζητήσουν βοήθεια ή να αγνοούν το πρόβλημα (θέλουν «να φύγει» το πρόβλημα)
- Μπορεί να κατηγορούν τους εαυτούς τους – επειδή δεν το πρόσεξαν ή επειδή το παιδί δεν πήγε σε αυτούς
- Προδοσία ή καχυποψία αν ο θύτης ήταν κάποιος γνωστός τους

ΟΙ ΓΟΝΕΙΣ/ΦΡΟΝΤΙΣΤΕΣ ΧΡΕΙΑΖΟΝΤΑΙ ΕΠΙΣΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ!

Η επίδραση της ΠΣΚ στους γονείς/ φροντιστές

- Η αντίδραση της μητέρας είναι κριτικής σημασίας, τόσο η ίδια η αντίδραση όσο και η προσδοκία από την πλευρά του παιδιού.
- Συνήθως, μετά την αποκάλυψη οι μητέρες νιώθουν/ βιώνουν:
 - Σοκ
 - Άρνηση
 - Θυμό
 - Ενοχές
 - Θλίψη/ κατάθλιψη

Οι δράστες ΠΣΚ

- Στην πλειοψηφία είναι άνδρες
- Μπορεί να είναι μέλη της οικογένειας
- Άτομα εμπιστοσύνης – γείτονες, δάσκαλοι, θρησκευτικοί ηγέτες, επαγγελματίες υγείας και άλλα άτομα που έρχονται σε επαφή με παιδιά
- Άγνωστο άτομο – πιο σπάνια
- Άλλα παιδιά

ΜΕΡΟΣ 2:

**Οι ανάγκες των παιδιών μετά
από ΣΚ & η ενδυνάμωσή τους**

Ανάγκες των παιδιών επιζώντων ΣΚ

- Σωματική υγεία – υποστήριξη στο ιατρικό κομμάτι
- Φυσική και συναισθηματική ασφάλεια
- Κάλυψη ψυχολογικών αναγκών
- Κοινωνικές ανάγκες
- Συνθήκες διαβίωσης
- Νομικές ανάγκες

Ψυχική Υγεία & Ψυχοκοινωνική Υποστήριξη

Τύπος υποστήριξης που στοχεύει στην προστασία ή προαγωγή της ψυχοκοινωνικής υγείας και/ή της πρόληψης ή της θεραπείας ψυχικής διαταραχής.

Inter-Agency Standing Committee (IASC) (2007). IASC Guidelines on Mental Health and Psychosocial Support in Emergency Settings. Geneva: IASC.

Στόχοι των ψυχοκοινωνικών παρεμβάσεων

1. Να εξομαλύνουν τις αντιδράσεις/ συνέπειες της κακοποίησης
2. Να αναπτύξουν τις δεξιότητες για τη διαχείριση της αναστάτωσης
3. Να αναγνωρίσουν και να ενισχύσουν τις δεξιότητες αντιμετώπισης δύσκολων καταστάσεων και προβλημάτων

Ψυχοκοινωνικές παρεμβάσεις για παιδιά επιζώντες

- ① Παρέχοντας «θεραπευτική εκπαίδευση»
 - ② Εκπαίδευση στη χαλάρωση
- Η ψυχοκοινωνικές παρεμβάσεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν με παιδιά που βιώνουν θλίψη, στεναχώρια, αναστάτωση που μπορεί να σχετίζεται με πολλούς παράγοντες προστασίας

① Παρέχοντας «θεραπευτική εκπαίδευση»

- Τύπος εκπαίδευσης που στοχεύει στην αύξηση της κατανόησης του τι συνέβη, τόσο στο παιδί όσο και στην οικογένειά του
- Βελτιώνει την ικανότητα των παιδιών & των οικογενειών τους να ανταπεξέλθουν στο βίωμα, μέσω:
 - A. Κατανόησης - από την πλευρά των παιδιών & των οικογενειών τους- της σεξουαλικής κακοποίησης και των επιδράσεων αυτής
 - B. Εκπαίδευσης των παιδιών & των οικογενειών τους ώστε να κατανοούν τα σημάδια και τα συμπτώματα του τραύματος

② Εκπαίδευση στη χαλάρωση

- Τα παιδιά βιώνουν άγχος και παραπονιούνται για σωματικούς πόνους
- Ασκήσεις χαλάρωσης βοηθούν τα παιδιά να αποκτήσουν τον έλεγχο του σώματός τους και να ηρεμήσουν το μυαλό τους. Αυτή η παρέμβαση στοχεύει να:
 - A. Διαβεβαιώσει ότι τα παιδιά & οι γονείς αντιμετωπίζουν τα συμπτώματα του στρες από μόνοι τους
 - B. Διαβεβαιώσει ότι τα παιδιά & οι γονείς τους τρώνε & κοιμούνται σωστά ή/και με βάση τις συνήθειές τους

Ανθεκτικότητα & ενδυνάμωση

- **Ανθεκτικότητα:** η ικανότητα των ατόμων, των οικογενειών & των κοινοτήτων να αντέχουν τις δυσκολίες & να ανακάμπτουν από αυτές
- **Ανθεκτικό(ς) παιδί/ νέος:** παιδί/ νέος που διατηρεί ή ανακτά την ευημερία του παρά τις δύσκολες εμπειρίες που έχει βιώσει
- Οι πάροχοι υπηρεσιών πρέπει να αναγνωρίζουν τα δυνατά σημεία των παιδιών, των οικογενειών και των κοινοτήτων τους και να χτίζουν πάνω σε αυτά

